

Aktualizace projektu rozvoje výzkumu

Fakulta	Fakulta financí a účetnictví
Období	2012 – 2016, aktualizováno v únoru 2016

1. Anotace Projektu (max. 500 znaků)

Projekt rozvoje výzkumu vychází z aktuálního Dlouhodobého záměru vzdělávací, výzkumné, vývojové, inovační a další tvůrčí činnosti Fakulty financí a účetnictví Vysoké školy ekonomické v Praze (Záměr) a aktuálního vývoje systému hodnocení vědy na VŠE a v ČR. Projekt byl vyhodnocen po skončení čtvrtého roku řešení a následně přizpůsoben novým podmínkám. Základním posláním výzkumné činnosti fakulty zůstává v souladu se Záměrem rozvíjení vědeckovýzkumné činnosti zaměřené na základní a aplikovaný výzkum v oblasti financí, účetnictví, oceňování a ekonomické pedagogiky. Stejně jako v předchozím roce zůstává rozvojovou prioritou fakulty postupné zvyšování kvality publikačních výstupů, což je základním cílem projektu rozvoje výzkumu na fakultě, financovaného z prostředků institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumu, vývoje a inovací.

2. Popis Projektu (max. 5 stran)

Fakulta financí a účetnictví je ve svých oborech v České republice dlouhodobě vnímána jako kvalitní pracoviště se stabilním týmem výzkumných pracovníků a rozsáhlou vědeckovýzkumnou činností. Proto aktualizace projektu navazuje na dosavadní vývoj a posiluje jeho úspěšné aspekty. Základním strategickým cílem fakulty ve vědeckovýzkumné oblasti je vytvoření podmínek pro vědeckovýzkumnou činnost, které umožní produkovat kvalitní výsledky v oblasti základního a aplikovaného výzkumu.

Projekt rozvoje výzkumu v letech 2012 – 2016 je realizován zejména v rámci institucionální podpory na rozvoj, ale i jiných interních a externích zdrojů, přičemž základním nástrojem je stimulace ve formě promítnutí výsledků kvalitní publikační činnosti do mechanismu rozdělování finančních prostředků na úrovni fakulty a dalších nástrojů podporujících kvalitu.

Projekt současně průběžně reaguje na měnící se prostředí uvnitř školy i ve vědeckovýzkumném prostředí ČR. V oblasti školy jde zejména o schválené nové Dlouhodobé záměry školy i fakulty, v oblasti ČR pak o strategické dokumenty MŠMT v oblasti VaV a aktualizace Metodik pro hodnocení VaV v ČR.

Fakultní mechanismus rozdělování finančních prostředků na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumu, vývoje a inovací musí nejen co nejvíce odrážet minulou publikační výkonnost jednotlivých kateder a pracovníků, ale také motivovat akademické pracovníky kateder k přípravě publikačních výstupů, které přispívají k dalšímu výzkumnému rozvoji fakulty. To se dlouhodobě děje pomocí financování rozvoje pracovníků a celofakultních výdajových titulů, přičemž podpora zvýhodňuje kvalitnější publikační činnost a v čase narůstá význam a finanční ocenění nejkvalitnějších výstupů, zejména článků s IF a SJR faktorem, zejména zahraničních.

Finanční prostředky na dlouhodobý koncepční rozvoj jsou generovány minulou publikační výkonností fakulty a dalšími zdroji a měly by být převážně „investovány“ do vytváření podmínek pro kvalitní výzkumnou činnost fakulty v budoucnosti. Ve společenských vědách, a tedy i v oborech fakulty, jsou klíčovým faktorem budoucího rozvoje investice do lidského kapitálu, tedy do rozvoje lidských zdrojů ve VaV oblasti. Mechanismus rozdělování finančních prostředků v oblasti institucionální podpory pracuje s rozdělením prostředků na dvě skupiny: na prostředky pro celofakultní priority a na prostředky pro rozvoj kateder. Fakultní priority (viz dále) se zaměřují na aktivity, které mají celofakultní

dopady a jejich realizace na vyšší než katedrální úrovni má synergické efekty. Celofakultní priority se zaměřují rovněž na oblasti, kde existují slabá místa fakulty. V posledních letech se jedná zejména o snahu zvýšit úspěšnost při získávání externích výzkumných projektů, o podporu větší diverzifikace publikačních výstupů směrem ke kvalitnějším výstupům, internacionalizaci výsledků VaV a nově i podporu smluvního výzkumu a podporu kvality (kvantitativní analýzy) u publikačních výstupů. Katedry mají přiděl založen na minulém publikačním výkonu členů kateder. Katedrální výdaje jsou založené na investicích do lidských zdrojů v oblasti VaV a jejich budoucího rozvoje. Příjmy kateder i jejich alokace ve formě odměn či příplatků a věcných výdajů preferují výsledky, u kterých ve vědecké komunitě existuje konsenzus o jejich vyšší kvalitě (články s vyšším IF/SRJ faktorem, kvalitní monografie). Projekt funguje v zásadě úspěšně, a to i v kontextu postupně klesajícího objemu získávaných prostředků na institucionální podporu.

I. Fakultní výdajové priority (projekty)

Struktura fakultních výdajových priorit se meziročně příliš nemění. Výdajové priority zahrnují následující oblasti:

a) Podpora vytváření excelentních odborných knižních publikací

Návrh podává uchazeč se zdůvodněním využití podpory. Podporu lze poskytnout pouze na 1. vydání vědecké monografie, splňující veškeré charakteristiky odborné knižní publikace. K návrhu se vyjadřuje vedoucí katedry a proděkan pro vědu, o poskytnutí podpory rozhoduje děkan.

b) Podpora vydávání fakultních časopisů a jejich zkvalitňování

Návrh podává uchazeč (šéfredaktor) se zdůvodněním využití podpory. K návrhu se vyjadřuje proděkan pro vědu, o poskytnutí podpory rozhoduje děkan. Tato forma podpory patří mezi základní dlouhodobé fakultní priority (cíl: udržet fakultní časopisy na seznamu RVVI a pokoušet se o jejich zařazení do citačních databází). V minulém roce se podařilo zařadit časopis European Financial and Accounting Journal (EFAJ) do databáze ERIH+, v r. 2016 bude u tohoto časopisu odeslána žádost o zařazení do databáze Scopus.

c) Podpora mezinárodní vědecké spolupráce (zahraniční hostující profesori)

Podpora se poskytuje jako kofinancování k programu poskytovanému rektoriátem VŠE. Návrh podává vedoucí katedry, k návrhu se vyjadřuje proděkan pro vědu, o poskytnutí podpory rozhoduje děkan. V roce 2015 se podařilo rozpracovat příjezd 2 – 3 zahraničních profesorů, kteří budou na FFÚ vědecky působit v r. 2016 - 2017.

d) Podpora excelentní publikační činnosti

Autoři článků v IF časopisech průběžně předávají referentce pro vědu k záznamu do databáze PCVSE kopie článků, výplaty odměn za publikování článků s pozitivním IF zajišťuje proděkan pro vědu. Výše odměny je určena v závislosti na výši IF, autorském podílu, podílu FFÚ a celkovém přidělu prostředků v daném roce. Tato oblast patří mezi základní dlouhodobé fakultní priority s narůstajícím objemem prostředků (cíl: zvyšovat podíl výsledků v časopisech s IF). V roce 2015 se podařilo zvýšit počet publikací s IF faktorem.

e) Cena děkana o nejlepší publikační činnost

Děkan fakulty vyhlašuje podmínky soutěže (soutěž o nejlepší odbornou knihu a soutěž o nejlepší článek v časopise s IF) do konce dubna příslušného roku. Průběh soutěže zabezpečuje proděkan pro vědu ve spolupráci s referentkou pro vědu a grémiem profesorů fakulty. Do soutěže mohou být přihlášeny pouze ty publikační výstupy, které vznikly na základě výzkumu na fakultě a jsou zaznamenány v databázi publikační činnosti PCVSE.

f) Podpora získávání externích výzkumných grantů

Po vyhlášení výsledků externích výzkumných soutěží zajišťuje výplatu prostředků proděkan pro vědu. Tato oblast patří mezi základní fakultní priority. V roce 2015 bylo získáno 1,5

projektu GA ČR.

g) Podpora přípravy žádostí o mezinárodní výzkumné granty

Návrh na získání podpory podává uchazeč se zdůvodněním proděkanovi pro vědu, o poskytnutí podpory rozhoduje děkan.

h) Řízení a kontrola publikační činnosti kateder a fakulty a podpora fakultních konferencí

Vedoucí kateder průběžně řídí a kontrolují publikační činnost členů svých kateder. Na základě aktuálních publikačních výsledků vložených do PCVSE v daném roce jsou vedoucím přidělovány odměny. Za řízení a kontrolu publikační činnosti fakulty jsou ze stejné fakultní výdajové priority přidělovány odměny proděkanovi pro vědu a děkanovi.

Zdůvodněný návrh po vyhodnocení publikační činnosti za daný rok podává proděkan pro vědu, o poskytnutí podpory rozhoduje děkan.

V roce 2015 se konaly každoroční hlavní VaV konference: ACFA 2015 a TPAVF2015. Podařilo se výrazně navýšit počet účastníků ACFA2015 a sborník vydaný z této konference byl indexován ve WoS, na indexaci sborníku TPAVF2015 se čeká.

i) Podpora aktivit směřujících ke zvýšení kapacity v oblasti smluvního výzkumu a podpora spolupráce s externími subjekty v oblasti VaV

Cílem podpory je stimulovat aktivity, které směřují ke zvýšení schopnosti fakulty realizovat smluvní výzkum a přenášet výsledky VaV do praxe. Návrh podává uchazeč se zdůvodněním využití podpory, k návrhu se vyjadřuje proděkan pro vědu a o výši podpory rozhoduje děkan. V roce 2015 se podařilo úspěšně realizovat 3 spolupráce v oblasti smluvního výzkumu zakončené souhrnnou výzkumnou zprávou. Zároveň byly realizovány propagační aktivity posilující potenciál fakulty navázat spolupráci ve smluvním výzkumu.

j) Podpora aktivit zvyšujících kvalitu vědecké práce

Proděkan pro vědu po projednání s vedoucími kateder navrhuje a organizuje aktivity, které podporují kvalitu vědecké práce (skupinové konzultace a semináře, informační podpora pracovníků VaV atp.). O výši podpory pro tuto aktivitu rozhoduje děkan. V roce 2015 se ve spolupráci s pracovníky FIS VŠE konalo několik seminářů k problematice kvantitativních metod ve výzkumu.

k) Rezerva

Rezerva slouží pro výplatu mimořádných odměn za propagaci fakultních publikačních výstupů, vytváření a realizaci koncepčního rozvoje výzkumu fakulty a pro situace, kdy bude úspěšně realizováno více rozvojových aktivit, než bylo předpokládáno.

II. Příděly katedrám (katedrální projekty)

Vědeckovýzkumná činnost a publikační plány a výsledky kateder jsou koncipovány decentralizovaně na roční bázi podle jednotlivých vědních oborů, které vycházejí z dělení fakulty na katedry. Finanční nárok katedrám se stanoví podle stejné metodiky, která se používá pro stanovení přídělu prostředků na institucionální podporu výzkumných organizací a přídělu fakultě. Vedoucí kateder provádějí plánování hlavních publikačních výsledků kateder (IF a SRJ články, monografie apod.) a do konce února následujícího roku vyhodnocují publikační výsledky svých kateder. Předložené hodnocení po vyjádření proděkana pro vědu projednává kolegium děkana.

3. Cíle Projektu včetně výstupů a jejich časového harmonogramu a způsobů kontroly jejich plnění

Pro udržení a posílení postavení fakulty jako špičkového pracoviště je kvalitní vědeckovýzkumná činnost nezbytným předpokladem. Dlouhodobým cílem fakulty je vytváření finančních, organizačních a technických podmínek a také stimulace pracovníků v dosahování kvalitních vědeckovýzkumných výstupů. Mezi základní cíle realizovaného

projektu zejména patří:

- podmínky pro zkvalitňování publik. činnosti a stimulace excelentní činnosti ve VaV,
- podpora získávání externích vědeckovýzkumných projektů a grantů a akcentace mezinárodních aktivit ve VaV,
- průběžné zvyšování odborné úrovně fakultních časopisů a vytváření předpokladů pro jejich zařazení do relevantních citačních databází,
- vytvoření podmínek pro kvalifikační růst akademických pracovníků.

Dlouhodobé tematické zaměření výzkumné činnosti jednotlivých výzkumných pracovišť v období 2012 - 2016:

I. Katedra bankovníctví a pojišťovnictví

Výzkumná činnost se v letech 2012 - 2016 zaměřuje v souladu s odborným profilem pracoviště a současnou vědecko-výzkumnou činností na tři základní oblasti:

- oblast kapitálových trhů,
- oblast pojišťovnictví,
- oblast bankovníctví.

V rámci jednotlivých konkrétních témat výzkumu se katedra zaměřuje kromě teoretického výzkumu na problémy, které vychází z aktuální ekonomické situace nejen v ČR, ale i ve vyspělých státech. V letech 2012 - 2016 členové katedry zkoumají celou škálu rizik finančních derivátů a jejich korelaci, problém oceňování derivátů na neúplných trzích, zkoumání speciálních typů derivátů, jako jsou např. deriváty na počasí, či nefinanční deriváty. Dále se předpokládá podrobné zkoumání příčin a faktorů, které způsobují a ovlivňují průběh, trvání a hloubku finančních krizí a jejich dopady na různé finanční sektory (komerční a investiční bankovníctví, pojišťovnictví nebo správu aktiv) a reálnou ekonomiku. Z oblasti kapitálových trhů nelze opomenout zkoumání hypotéz efektivních trhů a behaviorálních financí a jejich využitelnost při oceňování akcií, dluhopisů a strukturovaných finančních produktů. Rovněž bude věnována pozornost zkoumání účinnosti regulatorně-dohledových nástrojů při omezování výskytu tržního selhávání (např. informační asymetrie, záporné externality nebo nepoctivé praktiky).

Z oblasti pojišťovnictví bude prioritou zkoumání nových trendů, které se projevují zejména s rostoucím množstvím i rozsahem katastrofických událostí, dále zkoumání dopadu důchodové reformy, analýza pojistných podvodů a změny regulace v pojišťovnictví.

V oblasti bankovníctví bude výzkum katedry orientován na analýzu nákladů různých typů bankovních podniků na nová regulatorní pravidla, které jsou odezvou na globální finanční krizi. Podrobnému zkoumání budou zejména podrobena pravidla, které přinášejí např. Dodd-Frank Act nebo směrnice a nařízení EU.

II. Katedra didaktiky ekonomických předmětů

Výzkumná a tvůrčí činnost je zaměřena především na podporu rozvoje oborových a speciálních didaktik. Zkoumání v dalším období přispěje ke zvýšení úrovně výuky ekonomických předmětů v oblasti středního a vyššího odborného vzdělávání. Dosažení uvedeného cíle bude znamenat:

- sledování vývoje cílů školství,
- vymezení vlivů týkající se vývoje středního a vyššího odborného vzdělávání s ohledem na výuku ekonomických předmětů středních a vyšších odborných škol,
- sledování vývoje ekonomických a praktických poznatků s ohledem na výuku ekonomických předmětů středních a vyšších odborných škol,
- konkretizaci uvedených vlivů a vývoje na inovaci cílů, obsahu, uspořádání učiva, metod výuky včetně využívání multimediálních pomůcek ve výuce ekonomických předmětů středních a vyšších odborných škol,

- integraci teoretických, ekonomických a praktických poznatků ve vzdělávání do výuky ekonomických předmětů.

III. Katedra financí a oceňování podniku

Výzkum se zaměří, stejně jako dosud, na dva tematické okruhy (finance podniku a oceňování podniku) a v rámci nich na následující dílčí témata:

- Finance podniku

Rozpracování metodiky v oblasti finanční analýzy, řízení kapitálové struktury a investičního rozhodování; analýza dopadu nových investičních a finančních instrumentů na hospodaření českých podniků; aplikace teorie zastoupení na jednotlivé aspekty finančního hospodaření s důrazem na propojení s finančními krizemi; rozvedení problematiky teoretických přístupů k restrukturalizaci podniků a k řízení ve finanční tísní.

- Oceňování podniku

Analýza konvergenčních procesů vybraných ukazatelů podnikového hospodaření v rámci České republiky jako východisko pro zpřesnění odhadu pokračující hodnoty; využití simulačních metod pro ocenění podniku; implikované náklady vlastního kapitálu a rizikové prémie kapitálového trhu; testování postupů pro odhad diferencovaných bezrizikových výnosových měř; specifika oceňování podniků v různých odvětvích národního hospodářství.

IV. Katedra finančního účetnictví a auditingu

Výzkum katedry bude navazovat na dosavadní zaměření výzkumného záměru fakulty zejména s důrazem na rozvoj účetní teorie, jejíž nedostatečná úroveň se následně projevuje v nízké úrovni účetních předpisů. Konkrétně by se mělo jednat o následující dílčí cíle:

- vypracování Konceptního rámce k účetním předpisům se záměrem zlepšit vypovídací schopnost účetního výkaznictví při respektování principu „obsah nad formu“,
- vyhodnocení možností a mezí rozšiřování okruhu účetních jednotek aplikujících IFRS s ohledem na specifika malé otevřené ekonomiky
- posouzení možností další „elektronizace“ účetnictví, resp. účetních záznamů se zřetelem na průkaznost, neměnnost a trvanlivost účetních záznamů v technické podobě,
- sledování nezbytných vazeb mezi účetnictvím a ostatními právními předpisy, zejména v oblasti obchodního a daňového práva,
- spolupráce s Národní účetní radou na tvorbě Interpretací s cílem vymezit správné řešení účetní problematiky, kterou účetní předpisy neřeší, nebo kde jejich výklad není jednoznačný,
- spolupráce s Komorou auditorů ČR při rozvíjení mezinárodních auditorských standardů s cílem monitorovat a snížit rizika podvodného jednání za pomoci kreativního účetnictví,
- zabývat se etickými problémy účetní a auditorské profese.

V. Katedra měnové teorie a politiky

Výzkum se zaměří na formulaci ekonomických modelů s přihlédnutím na specifika malé otevřené ekonomiky a na výzkum spojený s finanční krizí a regulací finančních trhů.

Při výzkumu ekonomických modelů se empirická analýza může opírat o poměrně dobře dostupnou datovou základnu. Následně pak budou aplikovány ekonometrické a statistické metody vhodné pro práci se stacionárními a nestacionárními časovými řadami (se stejným stupněm integrace). Výzkum bude primárně zaměřen na česká data a realie. V jednotlivých případech budou provedeny komparativní analýzy z oblasti Evropské měnové unie a tranzitivních ekonomik.

Úroková míra je společně s měnovým kursem klíčovou národohospodářskou cenou, která ovlivňuje chování tržních subjektů. V reálném světě nabývá mnoha konkrétních forem. Výzkum bude zaměřen na predikční účinnost výnosové křivky, vzájemné vazby mezi

úrokovými sazbami v úrokovém transmisním mechanismu měnové politiky, vzájemnou interakci měnového kursu a úrokové míry, a teoretický výklad a empirický výzkum tzv. rovnovážné (přirozené) úrokové míry.

Finanční krize a regulace finančních trhů patří mezi klíčové problémy dalšího ekonomického vývoje. Výzkum bude spojen s možnostmi přístupů k ohroženým finančním institucím a dopady různých finančních řešení na ekonomické subjekty.

VI. Katedra manažerského účetnictví

Základní osou výzkumu budou vývojové tendence manažersky orientovaných informačních systémů. Jejich všestranné zkoumání by mělo obecně zvýšit úroveň strategického řízení podniků se zvláštním zřetelem na jeho informační podporu. Tuto základní osu je pak možno transformovat na dílčí cíle:

- rozpoznat základní rysy chování podniku v tržní ekonomice, zejména jeho vnitřní motivace, ale i determinanty, které ho ovlivňují externě,
- vymezit důležité předpoklady transformace podnikového chování na strategické cílové dominanty, s hlavním zřetelem na měření jejich výkonnosti,
- vyjádřit vliv těchto předpokladů na organizační, plánovací, kontrolní a informační funkci systému řízení.

VII. Katedra veřejných financí

Výzkum katedry se zaměřuje na tyto základní oblasti:

- zdanění a daňová politika, kde bude katedra navazovat na dosavadní výzkum mikro a makroekonomických otázek zdanění, mezinárodní komparace a analýzy vývoje daňových systémů a daňových politik, a to i s akcentem na mezinárodní aspekty,
- veřejné výdaje a veřejný sektor, kde bude katedra provádět kvantitativní i kvalitativní výzkum v oblasti efektivnosti, struktury, vývoje a institucionálního prostředí veřejných výdajů ve vyspělých zemích a pro vybrané segmenty (např. školství, zdravotnictví, obce, veřejné zakázky apod.) a také v oblasti efektivnosti a řízení veřejného sektoru a neziskových organizací,
- fiskální a rozpočtová politika, kde se výzkum zaměří jak na kvantitativní analýzu a makroekonomické souvislosti fiskální politiky, tak na institucionální a evropský kontext rozpočtové politiky a rozpočtových systémů ČR a vyspělých zemí.

Závěrečné shrnutí

Na základě vyhodnocení zpráv kateder za r. 2015 lze konstatovat, že Projekt rozvoje výzkumu (resp. institucionální podpora spolu s dalšími zdroji) splnil vytyčené cíle. Dle databáze publikační činnosti PC VSE bylo v únoru 2016 v rámci projektu IP100040 vytvořeno za rok 2015 celkem 156 výstupů v této struktuře (výsledky nejsou zcela definitivní, mohou se ještě mírně zvýšit):

- knižní monografie a příspěvky v knižních monografiích: 6
- články v časopisech s IF a SRJ: 14, z toho 4 zahraniční
- články v časopisech z databáze ERIH+: 12
- články v časopisech ze seznamu RVVI: 33
- ostatní recenzované články: 2
- příspěvky ve sbornících z databáze CPCÍ a Scopus: 22
- ostatní příspěvky z mezinárodních konferencí: 40
- další knihy a texty: 2
- ostatní články a další typy publikací: 25.

Meziročně došlo k nárůstu počtu odborných knih a kapitol v knihách. K poklesu došlo zejména u článků v časopisech ze seznamu RVVI a u příspěvků ve sbornících z mezinárodních konferencí.